

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach nr podpis
Delegatura w Częstochowie, ul. Mirowska 8, 42-217 Częstochowa
tel. (34) 365 16 38; e-mail: delegaturaczwa@wkz.katowice.pl
www.wkz.katowice.pl

Wysłano dnia 28.09.2022

a/a

Częstochowa, dnia 28.09.2022 r.

C-NR.5140.7.1.2022AS
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

ZAWIADOMIENIE

o włączeniu karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840) oraz § 15 ust. 1, 3, 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków zawiadamia

o włączeniu do wojewódzkiej ewidencji zabytków poniższej karty ewidencyjnej:

Lp	Miejscowość	Adres	Obiekt	Data wykonania	Autor karty
1	Częstochowa	ul. Ikara, dz. ewid. nr 263/22, obr. Grabówka (0428)	Schron bojowy	03.06.2022; korekta: 27.09.2022	Anna Stencel

W dniu 06.06.2022 r. tut. Urząd zawiadomił PP. Martę i Mariusza Kubat - właścicieli działki ewid. nr 263/22, obr. 0428 Grabówka, o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej znajdującego się w jej granicach schronu bojowego 7 Dywizji Piechoty do wojewódzkiej ewidencji zabytków (pismo znak: C-NR.5140.7.2022AS).

Zgodnie z § 15 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: MKiDN) z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56) **włączenie w/w karty ewidencyjnej do wojewódzkiej ewidencji zabytków następuje po 14 dniach od odebrania zawiadomienia o zamiarze włączenia powyższej karty ewidencyjnej do wojewódzkiej ewidencji zabytków (dalej: zawiadomienie)**

Właściciele odebrali powiadomienia w dniu 08.06.2022 r. (zwroty w aktach sprawy), a w dniu 21.06.2022 r. skierowali do tut. Urzędu pismo wnoszące o zakończenie postępowania dotyczącego włączenia przedmiotowego schronu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, powołując się na niewystarczające dowody, które tut. Urząd zgromadził w sprawie.

Biorąc pod uwagę zapis § 14 ust. 1 cyt. rozporządzenia MKiDN, tj. „Wojewódzki Konserwator Zabytków włącza kartę ewidencyjną zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków po sprawdzeniu, czy dane zawarte w karcie ewidencyjnej są wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a także czy dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację”, przeanalizowano stanowisko właścicieli zawarte w powyższym piśmie.

W pierwszej kolejności zwrócono uwagę na błędnie przywołaną w zawiadomieniu uchwałę Nr 599.XLIV.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 20.05.2021 r. (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicy Grabówka, w rejonie ulic: Radomskiej i Ikara).

Tut. Urząd faktycznie popełnił omyłkę, powołując się na zapis § 8 ust. 1 pkt 3 cyt. uchwały mówiący, iż zagospodarowanie terenu zlokalizowanego w granicach stanowiska archeologicznego: Częstochowa, stan. 125 (AZP: 86-48/34) wymaga uwzględnienia przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności w zakresie badań archeologicznych. Stanowisko nr 125 to schron bojowy 7 Dywizji Piechoty wraz z okopami, zlokalizowany w rejonie ul. Radomskiej (dz. ewid. nr 766/10), a nie: jak nieprawidłowo wskazano – w okolicach ul. Ikara.

Sprostowanie powyższego błędu nastąpiło poprzez korektę utworzonej w dniu 03.06.2022 r. karty ewidencyjnej zabytku nieruchomego, polegającej na wykreśleniu ujętego w niej zapisu: „obiekt objęty ochroną konserwatorską na podstawie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Częstochowie w dzielnicy Grabówka, w rejonie ulic: Radomskiej i Ikara (uchwałę Nr 599.XLIV.2021 Rady Miasta Częstochowy z dnia 20.05.2021 r.).

Właściciele nieruchomości wyrazili ponadto przekonanie, iż w treści zawiadomienia podano nieprawdziwe dane odnoszące się do prowadzenia robót budowlanych w otoczeniu schronu, które zdaniem tut. Urzędu doprowadziły do pogorszenia jego stanu zachowania. Stwierdzono, iż „w odległości ok. 15 m od schronu została postawiona instalacja fotowoltaiczna. Instalacja posiada małowabarytowe fundamenty i zakres oddziaływania od tej instalacji wynosi maksymalnie 2 m. Stwierdzenie o jakimkolwiek wpływie robót budowlanych prowadzonych przy instalacji fotowoltaicznej nie zostało poparte przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ekspertyza budowlaną, która mogłaby w jakikolwiek sposób uwiarygodnić tę tezę. Żelbetowy schron posiada konstrukcję, która w zamyśle miała być odporna na działanie materiałów wybuchowych, więc nie da się wykazać wpływu posadowienia małowabarytowych fundamentów w odległości 15 m od schronu na jego konstrukcję oraz wykazać, że prace mogły spowodować jakiekolwiek negatywne skutki dla konstrukcji schronu”.

Odnosząc się do powyższych argumentów, zwracam uwagę, iż w zawiadomieniu jednoznacznie określono, iż sama „budowla obronna znajduje się w dobrym stanie zachowania”, dlatego też wykonanie ekspertyzy technicznej schronu nie było konieczne.

Zdaniem tut. Urzędu przeprowadzone prace budowlane bezsprzecznie doprowadziły do zniwelowania konstrukcji ziemnych w otoczeniu schronu (stanowiących jego integralną część). Świadczy o tym dokumentacja fotograficzna przesłana do tut. Organu w kwietniu 2022 r., stanowiąca załącznik do zgłoszenia odnośnie postępującej dewastacji obiektu wraz z jego najbliższym otoczeniem (materiały w aktach sprawy). Nadmieniam, iż w 2019 r., w trakcie oględzin nieogrodzonego wówczas obiektu konstrukcje ziemne były jeszcze dobrze czytelne w terenie (dokumentacja w aktach sprawy).

Podsumowując, tut. Urząd podtrzymuje stanowisko o włączeniu karty ewidencyjnej przedmiotowego schronu do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Za włączeniem obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków przemawia przede wszystkim fakt, że budowla ta może być zagrożona zniszczeniem bądź uszkodzeniem w związku z różnorakimi pracami budowlanymi i ziemnymi prowadzącymi do przekształcania terenu.

Dodatkowym argumentem jest brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla przedmiotowego terenu. Skutkuje to brakiem ochrony konserwatorskiej wyznaczonej zapisami planu.

Przypominam, iż przedmiotowy obiekt stanowi element linii obrony 7 Dywizji Piechoty, która w pierwszych dniach września 1939 r. podjęła walkę z niemieckim okupantem. W okresie od 1-4.09.1939 r., opóźniając wielokrotnie przeważające siły nieprzyjaciela, 7 Dywizja Piechoty stoczyła niezwykle ciężką bitwę w rejonie Częstochowy. Ofiarna walka żołnierzy Wojska Polskiego okupiona została liczbą 800 poległych, ponad 1500 rannych oraz ok. 3000 wziętych do niewoli i przyczyniła się

do opóźnienia niemieckiego natarcia w kierunku Warszawy (informacje pochodzą z publikacji P. Adama Kurusa „Czołgi na przedmieściach. 7 Dywizja Piechoty w obronie Częstochowy, 1-3 września 1939 r.”).

Zachowane schrony bojowe 7 Dywizji Piechoty w Częstochowie i jej okolicach są ważnymi elementami lokalnej historii, w związku z czym należy dążyć do ich zachowania poprzez objęcie ochroną konserwatorską. Od 2019 r. tut. Urząd włączył do wojewódzkiej ewidencji zabytków m.in. schrony oraz towarzyszące im zachowane konstrukcje ziemne w rejonach częstochowskich ulic: Łódzkiej, Łosiowej, Małopolskiej, Radomskiej, Wodzisławskiej czy Zakopiańskiej.

Należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 21 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840) ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Jednym z rodzajów ewidencji zabytków jest wojewódzka ewidencja zabytków, którą prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa (art. 22 ust. 2 cyt. ustawy).

Sposób prowadzenia wojewódzkich ewidencji zabytków określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56).

W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach karta dla omawianej budowli obronnej, wykonana w dniu 03.06.2022 i skorygowania w dniu 27.09.2022 r., posiada dane wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację.

Ponadto włączenie karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków jest czynnością materialno-techniczną, która nie jest objęta postępowaniem administracyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735), ani nie jest decyzją wydawaną w toku postępowania administracyjnego. Czynność włączenia karty obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, w odróżnieniu od wpisania zabytku do rejestru zabytków, nie ma jurysdykcyjnego charakteru. **Organ nie prowadzi w tej sprawie żadnego postępowania, w którym właściciel lub posiadacz zabytku mógłby przedstawiać przeciwne twierdzenia (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dn. 29 listopada 2018 r., sygn. II OSK 2225/18).**

Opracowanie dla obiektu zabytkowego karty ewidencyjnej i dołączenie jej do prowadzonego zbioru, czyli włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ma charakter czynności materialno-technicznej, a nie jest aktem administracyjnym przybierającym postać decyzji, postanowienia bądź zarządzenia.

W wyroku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II OSK 96/15, Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że organ prowadzący ewidencję zabytków nie jest zobowiązany do przeprowadzenia jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego w przedmiocie włączenia karty danego obiektu do ewidencji i w związku z tym nie wydaje żadnej decyzji administracyjnej. Działanie organu stanowi czynność (o charakterze materialno-technicznym) z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa.

W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach ze sporządzonej dla omawianego zabytku karty ewidencyjnej (karta wyszczególniona w tabeli powyżej, wykonana w dn. 03.06.2022 r. i skorygowana w dniu 2.09.2022 r.) oraz z treści niniejszego zawiadomienia dostatecznie wynika, z jakich powodów merytorycznych właściwy organ tj. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach obejmuje obiekt kartą, jako zabytek spełniający wymogi ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Jednocześnie wskazać należy, że wojewódzki konserwator zabytków, jako wyspecjalizowany w zakresie ochrony zabytków i opieki nad nimi organ, dysponujący odpowiednią kadrą urzędniczą, jest ustawowo uprawniony w ramach własnego urzędu do dokonania oceny wartości zabytkowego obiektu. Wojewódzki konserwator zabytków jest organem kompetentnym do oceny zabytkowego charakteru obiektu.

W rozumieniu obowiązującej ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840) zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma będąca dziełem człowieka i stanowiąca świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, której zachowanie leży w interesie społecznym. Zabytki powinny posiadać wartość historyczną, artystyczną lub naukową. **Stwierdzenie czy obiekt stanowi świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, oraz czy jej zachowanie leży w interesie społecznym, a także czy posiada wartość historyczną, artystyczną lub naukową, przysługuje z mocy ustawy wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.**

Podsumowując powyższe, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje, że w jego ocenie przedmiotowy schron bojowy 7 Dywizji Piechoty posiada wartość historyczną i naukową oraz stanowi świadectwo minionej epoki, a więc spełnia definicję zabytku.

Tym samym Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach uznaje za zasadne włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości województwa śląskiego karty ewidencyjnej wykonanej dnia 03.06.2022 r., skorygowanej w dniu 27.09.2022 r.

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW w Katowicach

mgr inż. arch. Aleksandra Janikowska-Percza
Kierownik Delegatury w Częstochowie

Pouczenie:

Jeżeli obiekt nie figuruje w gminnej ewidencji zabytków, konieczne jest założenie karty adresowej i włączenie go do tej ewidencji przez właściwego miejscowo wójta/burmistrza/prezydenta miasta, zgodnie z art. 22 ust. 5 pkt. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 roku, poz. 840) oraz § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56). **Włączenie do gminnej ewidencji zabytków obiektów figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest obligatoryjne.**

W załączeniu:

- kserokopia karty ewidencyjnej obiektu nieruchomego niewpisanego do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. PP. Marta i Mariusz Kubat, ul. Św. Rocha 235A, 42-221 Częstochowa
2. a/a

Do wiadomości:

1. Urząd Miasta Częstochowy, ul. Śląska 11/13, 42-217 Częstochowa

RPW/6345/10820/2022AS

27.09.2022 r. *ds*